

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Факультет фізичного виховання

Кафедра педагогіки і психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
педагогіки і психології,
професор Андрюшина Л.Л.

“12” червня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Психологія управління»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Магістр

(ступень вищої освіти)

галузь знань

01 – «Освіта/педагогіка»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

014 – «Середня освіта»

(шифр і назва спеціальності)

факультет

фізичного виховання

(назва факультету)

вид дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни – «Психологія управління» для здобувачів ступеню вищої освіти Магістр, галузі знань - 01 – «Освіта/педагогіка», спеціальностей 014-«Середня освіта».

Розробник:

Андрюшина Л.Л., завідувач кафедри педагогіки і психології, професор, к.б.н.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки і психології, факультету фізичного виховання, Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Протокол № 16 від “12” червня 2023 року

Завідувач кафедри

Л.Л. Андрюшина

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань _____ (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки _____ (шифр і назва)		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): <u>014 Середня освіта (Фізичне виховання)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90/90		10-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 24 самостійної роботи студента - 66	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	12 год.	
		Практичні, семінарські	
		12 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		66 год.	
	Індивідуальні завдання: год.		
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2,75

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна “Психологія управління” призначена для підготовки студентів з метою засвоєння психологічних знань з історії розвитку та становлення наукової та прикладної психології управління; опанування методиками вивчення особистості менеджера, методиками діагностики конфліктів та їхнього ефективного вирішення їх в умовах управлінської діяльності.

В результаті вивчення курсу студенти повинні

Знати:

- основні поняття, принципи та методи психології управління;
- аналізуються різні психологічні концепції що виявляють закономірність взаємодії людей;
- характеристики основних психологічних особливостей менеджера (темперамент, характер, психосоціотипи);
- основні характеристики ситуації, що сприяє формуванню професійного вибору.

Вміти:

- діагностувати соціально-психологічні особливості особистості менеджера;
- виявляти особливості мотивації управлінської діяльності;
- діагностувати психологічні бар'єри до управлінської діяльності;

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність працювати як автономно, так і в команді.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).

Фахові компетентності (ФК):

ФК 10. Здатність аналізувати та проектувати на сучасному рівні освітній процес, науково-дослідну, організаційно-управлінську, спортивну, фізкультурно-оздоровчу діяльність, у тому числі в умовах інклюзивної освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Зміст і структура управлінської діяльності

Тема 1. Загальні засади психології управління.

Тема 2. Історія розвитку науки управління

Тема 3. Методологія і методи психології управління

Модуль 2. Психологія управлінської діяльності

Тема 4. Становлення і розвиток вітчизняної і зарубіжної психології управління

Тема 5. Індивідуально-психологічні, психофізіологічні властивості особистості та їх урахування в системі управління

Модуль 3. Мотивація діяльності керівника

Тема 6. Психологія особистості керівника

- Тему 7. Психологічні особливості стилів керівництва
 Тема 8. Авторитет, імідж і влада
 Тема 9. Соціально-культурний етнопсихологічний контекст управлінської діяльності
 Тема 10. Психологія конфлікту

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Модуль 1. Зміст і структура управлінської діяльності												
Тема 1. Загальні засади психології управління.		2				6						
Тема 2. Історія розвитку науки управління			2			8						
Тема 3. Методологія і методи психології управління		2	2			8						
Разом:	30	4	4			22						
Модуль 2. Психологія управлінської діяльності												
Тема 4. Становлення і розвиток вітчизняної і зарубіжної психології управління		2				12						
Тема 5. Індивідуально-психологічні, психофізіологічні властивості особистості та їх урахування в системі управління.		2	2			10						
Разом:	30	4	4			22						
Модуль 3. Мотивація діяльності керівника												
Тема 6. Психологія особистості керівника.		2				6						

Тема 7. Психологічні особливості стилів керівництва.		2				6						
Тема 8. Авторитет, імідж і влада.			2			4						
Тема 9. Соціально-культурний етнопсихологічний контекст управлінської діяльності						2						
Тема 10. Психологія конфлікту			2			4						
Разом:	30	4	4			22						
Усього годин:	90	12	12			66						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку науки управління за кордоном. Розвиток науки управління в Україні	1
2	Сутність предмету психологія управління Функції психології управління Основні категорії психології управління.	1
3	Розвиток ідей психології управління за кордоном. Розвиток ідей психології управління в Україні. Накопичення знань в різних галузях. Передумови виникнення псих.управління як самостійної науки.	1
4	Поняття особистості менеджера. Визначення темпераменту. Визначення своїх рис характеру. Виявлення здібностей, які треба розвивати.	1
5.	Різновиди особистості в управлінні. Управлінська практика і особистість. Мотивація важлива частина управління.	2
6.	Визначення темпераменту. Визначення здібностей. Визначення вольових якостей.	2
7.	Види спілкування. Рольові позиції спілкування Сущність конфлікту. Причини конфлікту. Управління конфліктом.	2
8.	Оптимальна взаємодія співробітників різних типів. Авторитет (тест) Імідж менеджера (опис)	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення наукової літератури та конспектування першоджерел до тем.	8
2	Підготовка та написання реферату	12
3.	Проведення дослідницької діяльності: тест або тренінг для керівника або співробітника; перевірка тесту на собі або на співробітниках.	20
4.	Підготовка до модульного контролю.	20
5.	Підготовка до підсумкового семестрового контролю.	6
	Разом:	66

7. Методи навчання

Викладання дисципліни здійснюється шляхом читання лекцій, проведення практичних занять і самостійної підготовки. В лекціях викладаються основні теоретичні положення і актуальні проблеми психології управління. В ході практичних занять проводяться тести які допомагають виявити риси особистості гідні для професіональної діяльності менеджера.

8. Методи контролю

Вивчення курсу супроводжується проведенням поточного, модульного та підсумкового контролю за якістю отриманих студентами знань.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Модуль №1 30 год.				Модуль № 2 30 год.			Модуль № 3 30 год.						
T1	T2	T3	всього	T4	T5	всього	T6	T7	T8	T9	T10	всього	
33	33	34	100	50	50	100	20	20	20	20	20	100	100

Поточний контроль здійснюється в ході перевірки роботи студентів на практичних заняттях, написання звітів про виконану лабораторну роботу, а також ректорської контрольної роботи.

Знання студентів з кожної теми оцінюються за наступними критеріями:

3 (4-6) бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить та будує відповідь;

4 (7-8) балів - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, вміє втілити на практиці засвоєні теоретичні знання, виконує лабораторні роботи за темами;

5 (9-10) балів – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, вільно використовує набуті знання, висловлює своє ставлення до проблем при письмовому контролі, самостійно та якісно виконує лабораторні роботи та грамотно оформлює звіти.

Кожен модуль зараховується при наявності у студента звітів з лабораторних робіт. Мінімальна кількість балів, що необхідна для зарахування модулю складає: модуль 1 – 12 балів; модуль 2 – 12 балів.

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю за умови зарахування всіх модулів. Підсумковий семестровий контроль є письмовою роботою з трьома завданнями. Завдання мають різний рівень складності: відтворення знань, ідентифікація проблем, використання набутих знань при вирішенні практичних завдань. Перші два завдання оцінюються від 1 до 12 балів, третє до 16 балів.

Контроль за знаннями студентів **заочного відділення** проводиться у формі виступів студентів при обговоренні питань на лабораторних заняттях, модульного та підсумкового контролю. Модулі зараховуються при наявності у студента конспекту першоджерел рекомендованої літератури та контрольних робіт. Максимальна кількість балів за першу контрольну роботу – 20, другу – 20, за роботу на лабораторних заняттях студент може отримати 20 балів. Максимальна кількість балів, що може отримати студент за підсумковий контроль – 40 балів, які оцінюються за наступними критеріями:

20 балів – студент засвоїв теоретичний матеріал, логічно мислить та будує відповідь;

21-35 бали - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, вміє втілити на практиці засвоєні теоретичні знання, виконує лабораторні роботи за темами;

36-40 балів – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал дисципліни, вільно використовує набуті знання, висловлює своє ставлення до проблем при письмовому контролі, самостійно виконує лабораторні роботи та грамотно оформлює звіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

74-81	C	задовільно	зараховано
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Орієнтовні питання до іспиту

1. Коли виникло управління і з чим було пов'язано його виникнення?
2. Як співвідносяться психологія управління та інші психологічні дисципліни?
3. Що є предметом психології управління?
4. Коли виникла теорія наукового управління?
5. Хто був його засновником?
6. Які «школи управління» відомі з курсу психології управління?
7. Які терміни входять в понятійний апарат психології управління?
8. Як розвивався менеджмент?
9. Хто є основним суб'єктом управління?
10. Хто (що) є об'єктом (об'єктами) управління?
11. Що складає зміст поняття «організація»?
12. Що таке «організаційна мета»?
13. Від чого залежать рівні управління?
14. Який фактор має основоположне значення для практики управління?
15. Яку роль виконує контроль в управлінні?
16. Яким чином пов'язаний контроль з іншими функціями управління?
17. Хто в організації відповідає за виконання поточного контролю і контролю за результатами?
18. Як співвідносяться плани організації і контролю?
19. Як пов'язаний контроль з людським фактором в управлінні?
21. Для чого потрібні стандарти при контролі?
22. Що повинен робити менеджер в разі порушення стандартів?
21. Як використовують менеджери зворотний зв'язок для вдосконалення функції контролю?
24. У якому випадку можна говорити про ефективний контроль? Наведіть конкретний приклад контролю і обговоріть його?
25. Що таке «мотив» і що таке «мотивація»?
26. Є синонімами терміни «мотив» і «стимул»? Що таке стимулювання?
27. Які потреби людини?
28. Які з явищ становлять зміст мотиву?
29. Які основні положення теорії А. Маслоу?

30. Чому теорія Д. Мак Грегора називається двофакторною?
31. Чим характеризується «Теорія Х» Д.МакГрегора?
32. Чим характеризується «Теорія Y» Д.МакГрегора?
33. Визначте сутність теорії Ф.Херцберг.
34. Чи можна вважати концепцію Ф. Тейлора теорією трудової мотивації?
35. Чому важко мотивувати людей в процесі праці?
36. Чи потрібно мотивувати керівників? Яким чином, якщо це потрібно?
37. У чому полягає відмінність у мотивуванні керівників і виконавців?
38. Яку роль відіграло поняття мотивації в розвитку менеджменту?
39. Опишіть ситуацію, в якій необхідна мотивація підлеглих.
40. Коли виникає необхідність мотивування працівником? З чим це пов'язано?
41. Що означає мотивація прийняття рішень?
42. Що таке мотивація і чому важко мотивувати персонал?
43. Чим визначається характер мотивації керівника і підлеглого?
44. Яка роль ризику в прийнятті рішень?
45. Чи може принести користь інтуїтивне рішення?
46. Хто має право приймати інтуїтивні рішення?
47. Чим характеризується раціональне рішення?
48. Яке рішення називають оптимальним?
49. Чи приймаються в організаціях оптимальні рішення?
50. Чим відрізняється раціональне рішення від інтуїтивного?
51. Чи є тотожними поняття «ефективне рішення» і «оптимальне рішення»?
52. Що міститься в понятті стратегії вирішення управлінського завдання?
53. Чим відрізняється стратегія від тактики? Які психологічні причини їх вибору? Обговоріть їх.
54. Чи існують універсальні методи вирішення управлінських завдань ?
55. Яку із стратегій поведінки в умовах соціального конфлікту ви вважаєте найбільш доцільною?
56. У чому полягає відмінність лідерства від керівництва?
57. У чому виявляється суть ситуаційного підходу Ф. Фідлер?
58. В чому проявляються основні підходи до вивчення лідерства?
59. Наведіть приклади і обговоріть їх.
60. Що входить до змісту професійного спілкування керівника? Наведіть приклади і обговоріть їх.
61. Чим відрізняється формальний лідер від неформального?
62. Чи існують оптимальні стилі керівництва? Якщо так, то які?
63. За якими критеріями можна скласти типологію керівника?
64. Що таке «методи керівництва»? Чи відрізняються вони від стилів керівництва?
65. Чи завжди конфліктна ситуація переходить в конфлікт?
66. Як потрібно вирішувати конфлікти?
67. Чи обов'язково потрібно «гасити» конфлікт?
68. Які вам відомі види конфліктів?
69. Чи може людина прожити без стресів?
70. Які відмінності позитивного стресу від негативного?
71. Чи можна управляти конфліктами?

72. Чи можна управляти стресами?
73. Обговоріть, які фактори призводять до суперечностей і конфліктів в організації?
74. Обговоріть, чи потрібна бюрократія в управлінні організацією?
75. Які помилки людського фактора і яким чином можна їх зменшувати?
76. До чого призводять помилки управління?
77. У чому полягає маніпулювання людьми?
78. Чи можливе застосування демократичних стилів керівництва в управлінні сучасними організаціями?

11. Методичне забезпечення

1. Методичні розробки
2. Мультимедійні засоби
3. Відеофільми

12. Рекомендована література

1. Бурлачук Л.Ф. Про критерії розвитку особистості // Вісник Київського університету. Серія: Соціологія Психологія Педагогіка / Л.Ф. Бурлачук, М. Келесі. К., 1996. С. 90-93.
2. Кулініч І.О. Психологія управління: Навчальний посібник. К.: Знання. 2008. 299 с.
3. Лозниця В.С. Психологія менеджменту: Навч. посібник. / В.С. Лозниця К.: КНЕУ, 1997. 248 с.
4. Мельник Л.П. Психологія управління: Курс лекцій / Л.П. Мельник. К.: МАУП, 1999. 176 с.
5. Наука управляти: з історії менеджменту. Хрестоматія: Навч. посібник К.:Либідь, 1993. 304 с.
6. Основи психології: Підручник / За ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. К.: Либідь, 1995. 632 с.
7. Орбан Л.Е. Соціальна психологія особистості: практичні поради діловим людям./ Л.Е. Орбан, Д.М. Гридчук. К.: Банк Україна», 1997. 108 с.
8. Орбан Лембрик Л.Е. До питання про співвідношення «індивідуального» і «групового» в психології управління // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. Івано Франківськ: Плай, 1999. Вип. 3. Ч. 2. С.3-14.
9. Орбан Лембрик Л.Е. Психологія управління: Навчальний посібник. К.: Академвидав. 2010. – 544 с.
10. Пачковський Ю.Ф. Соціопсихологія підприємницької діяльності і поведінки. / Ю.Ф. Пачковський. Львів: Світ, 2000. 272 с.
11. Пірен М. І. Основи конфліктології: Навчальний посібник. / М.І. Пірен. К., 1997. 78с.
12. Політологія: Курс лекцій / За загал. ред І. С. Дзюбка К.: Вища школа, 1993. 271 с.

13. Психологія професійної діяльності і спілкування / За ред. Л. Е. Орбан, Д. М. Гріджука. К.: Преса України, 1997. 192 с.
14. Савчин М. В. Психологія відповідальної поведінки. / М. В. Савчин. К.: Віта, 1996. 130 с.
15. Сірка А. Як робити бізнес з американцями і канадцами. / А. Сірка. К.: Кобза, 1994. 420 с.
16. Соціологія: Підручник / За загальн. ред. В. П. Андрущенко, М. І. Горлача. Харків Київ, 1998. 622 с.
17. Терещенко В. І. Організація і управління: Досвід США. / В. І. Терещенко. К.: Знання, 1990. 48 с.
18. Третьяченко В. В. Колективні суб'єкти управління: формування, розвиток та психологічна підготовка. / В. В. Третьяченко. К.: Стило, 1997. 585 с.
19. Трофімов А. Ю. Соціально психологічні чинники ефективності діяльності менеджера: Автореф. дис. канд. психол. наук. / А. Ю. Трофімов. К., 1995. 20 с.
20. Цандер Е. Менеджмент малих і середніх підприємств: Пер. з нім. / Е. Цандер. К.: Основи. 1997. 317 с.
21. Циба В. Т. Соціологія особистості: системний підхід (соціально психологічний аналіз): Навч. посібник. / В. Т. Циба. К.: МАУП, 2000. 152 с.
22. Швалб Ю. М. Практична психологія в економіці та бізнесі. / Ю. М. Швалб, О. В. Данчева. К.: Лібра. 1998. 270 с.
23. Шкурко Я. І. Вплив комунікативних особливостей жінки керівника закладу освіти на ефективність її управлінської діяльності: Автореферат дис. канд. психол. наук. / Я. І. Шкурко. К., 2000. 19 с.
24. Юркевич Г. Й. Психологічні детермінанти розвитку особистості менеджера: Автореферат дис. канд. психол. наук. / Г. Й. Юркевич. К., 1999. 19 с.
25. Яценко Т. С. Психологічні основи групової психокорекції: Навчальний посібник / Т. С. Яценко. К.: Либідь. 1996. 264 с.
26. Психологія управління. Курс лекцій для студентів заочної форми навчання, студентів індивідуальників і іноземних студентів. Автори: Андрушина Л. Л., Гусаренко М. Ю. Дніпро, 2017 р.
27. Психологія управління. Курс лекцій для магістрів і іноземних студентів. Автори: Андрушина Л. Л., Гусаренко М. Ю. – Дніпро, 2018.
28. Психологія управління: навчальний посібник для магістрів / Савченко В. Г., Андрушина Л. Л. – Дніпро, 2018. – 116 с.

13. Базова

1. Возняк Л. С. Психологічні особливості професійної підготовки майбутніх спеціалістів до управлінської діяльності: Автореферат дис. канд. психол. наук. К., 2000. 19 с.
2. Демб А., Нойбауер Ф. Ф. Корпоративне управління: Віч на віч з парадоксами: Пер. з англ. К.: Основи, 1997. 302 с.
3. Карамушка Л. М. Психологія управління закладами середньої освіти: Монографія. К.: Ніка Центр, 2000. 332 с.

4. Коломінський Н.Л. Психологія менеджменту в освіті (соціально психологічний аспект): Монографія. К.: МАУП, 2000. 286с.
5. Кредісов А.І., Панченко Є.Г., Кредісов В.А. Менеджмент для керівників. К.: Знання, 1999. 556с.
6. Лозниця В.С. Психологія менеджменту: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 1997. 248с.
7. Мельник Л.П. Психологія управління: Курс лекцій. К.: МАУП, 1999. 176с.
8. Наука управляти: з історії менеджменту. Хрестоматія: Навч. посібник. К.: Либідь, Ю 1993. 304с.
9. Орбан Лембрик Л. Психологія управління як сфера психологічної науки: сучасний погляд на проблему // Психологія і суспільство. 2000. №2. С. 107-111.
10. Орбан Лембрик Л. Е. Основи психології управління: Монографія. Івано Франківськ: Плай, 2002. 426с.
11. Пелеха Ю.І., Кудін В.О. Культура управління та підприємництва: Навчально методичний посібник. К.: МАУП, 1998. 96с.
12. Сельє Г. Стресс без дистресса / Пер. с англ. Рига: Виєда, 1992. 109с.
13. Шкурко Я.І. Вплив комунікативних особливостей жінки керівника закладу освіти на ефективність її управлінської діяльності: Автореферат дис. канд. психол. наук. К., 2000. 19с.

14. Інформаційні ресурси

1. www.sbiblio.com|biblio